

Sarkadi Általános Iskola
Pedagógiai program - Helyi tanterv
2020

1. Tantárgyi címoldal

Cigány népismeret 5-8. évfolyam

Helyi tantárgyi tanterv

A tantárgy nevelési és fejlesztési célrendszere megvalósításának iskolai keretei:

a cigány népismeret tantárgy oktatása a Sarkadi Általános Iskola Kossuth utcai székhelyintézményében, (5720 Sarkad, Kossuth utca 17.) és a Sarkadi Általános Iskola Kötegyáni Tagintézményében (5275 Kötegyán, Tácsics utca 9-11.) történik, 1-től 8. évfolyamig mindegyik évfolyamon.

A tantárgy órakerete:

<i>Évfolyam</i>	<i>Heti órakeret</i>	<i>Évi órakeret</i>	<i>Kerettantervi órakeret</i>	<i>Helyi tervezésű órakeret</i>
5.	1	37	29	8
6.	1	37	29	8
7.	1	37	29	8
8.	1	37	29	8

A helyi tanterv alapját jelentő kerettanterv:

A Kormány 5/2020. (I.31.) Korm. rendelete a Nemzeti alaptanterv kiadásáról, bevezetéséről és alkalmazásáról szóló 110/2012. (VI.4.) Korm. rendelet módosításáról

A cigány nemzetiségi nevelés-oktatás kerettantervei – magyar nyelven folyó cigány nemzetiségi oktatás, Cigány népismeret Valamennyi nevelési-oktatási forma számára „A” változat alapján készült helyi tanterv.

A tantárgy helyi tantervét kidolgozta:

Tóth Zoltánné pedagógus

A tantárgy helyi tantervét véleményezte, a nevelőtestület számára elfogadásra javasolta:

Pappné Szabó Erzsébet igazgató

2. Tantárgyi bevezető

A hazai cigány nemzetiség számára a kultúra az identitás fenntartásának és megerősödésének alapvető feltétele. Megnőtt a nemzetiségi nevelést és oktatást végző intézmények szerepe a kultúra közvetítésében, az identitás tudatosításában. A nevelés és oktatás feladatai éppen ezért nem korlátozódhatnak csak az ismeretek átadására és a készségek fejlesztésére. Gyakorlati és sokrétűen felhasználható tudásra és a képességek fejlesztésére kell törekedni, amelyek egyben feltételei az értékeken alapuló cselekvésnek. Az önmeghatározás, az ítélőképesség, a tudomány és művészet iránti nyitottság és a mindenkori személyes adottságok és lehetőségek határain belüli teljesítmény elérése a cél. Ez a feltételrendszer nyit utat a felelősségteljes élet felé. Az élethosszig tartó tanulás jegyében a magyarországi nemzetiségek legfontosabb oktatáspolitikai célja egy olyan nevelési és oktatási kínálat fenntartása és fejlesztése, amely mindenki számára elérhető és átjárható. A szokások ápolása, a történelem és a jelen ismerete – mindezek az identitás nélkülözhetetlen részét képezik. Modern világunkban az emberi kapcsolatokon keresztül történő tanulás éppoly fontos, mint a tudás és az információ megszerzése, valamint cselekvési stratégiák kifejlesztése. A tantárgy sajátosságából - miszerint a család érték- és hagyománykövetítő szerepét és azok tiszteletét egyre inkább át kell vállalnia - adódnak a célok és feladatok is. A cigány nemzetiségi nevelést, oktatást vállaló iskolák tanulói először élményszerű helyzetekben találkoznak a legfontosabb hagyományokkal, az életmódbeli szokásokkal és a nemzetiség kultúrájával. Ezekre az élményekre építve cselekvés- és projektorientált oktatási formákban a fokozatosság elve alapján szereznek ismereteket a nemzetiség történeleméről, néprajzáról, nyelvéről, irodalmáról és a médiáról. A tanulók tájékozottak abban, hogy a hagyományörzés családon kívüli színterei különböző intézmények és szervezetek. A népismeret tantárgy tanulása a tanulók számára lehetővé teszi, hogy toleránsak és nyitottak legyenek a mássággal szemben, amely alkalmassá teszi őket más nemzetiségek és népek elfogadására. A heti egy tanítási óra tizenkét évfolyamon keresztül intenzív és alapos ismeretszerzést és képességfejlesztést tesz lehetővé. A kerettanterv a népismeretet önálló tantárgyként tervezte.

A népismeret tantárgy feladata - identitás- és érték közvetítés - hatással van a módszerek megválasztására. A nyitott oktatási formákban történő tanítás olyan ismeretszerzést biztosít, amely az élménytől a cselekvésen és megértésen át a tapasztalathoz vezet. Így fokozatosan kialakulnak a tanulóknál azok a kompetenciák, amelyek alkalmassá teszik őket önálló projektek lebonyolítására.

5-6. évfolyam évfolyamon kibővül, megnövekszik az ismeretanyag. A kognitív kompetenciák fejlesztésének előtérbe kerülése mellett továbbra is központi szerepet játszik a tapasztaláson alapuló ismeretszerzés. Interjúk készítése, beszélgetések lefolytatása, információk szelektálása, történelmi időképezések alkalmazása és a földrajzi tájékozódási képesség fejlesztése veszi kezdetét. Körvonalazódnak a népcsoportra jellemző ismérvek.

A 7-8. évfolyamokon az előző szakaszokhoz kapcsolódva – a változó és egyre összetettebb tudástartalmakkal összefüggésben a már megalapozott kompetenciák fejlesztése, megerősítése, bővítése, finomítása, hatékonyságának, variabilitásának növelése a feladat.

A tantárgy fejleszti a véleményalkotások minőségét, a problémamegoldó gondolkodást. Segíti térben és időben a tájékozódási készséget. Erősíti a hovatartozás felismerését, az önazonosság vállalását.

Sarkadi Általános Iskola
Pedagógiai program - Helyi tanterv
2020

I. Fejlesztési feladatok

Fejlesztési feladatok

1. Tanulási, gondolkodási kompetenciák
2. A kommunikációs kompetenciák, személyes és társas kapcsolati kompetenciák
3. Tájékozódás térben és időben

II. Közműveltségi tartalmak

5-8. évfolyam

1. Nemzetiségi azonosságtudat, pozitív minták, példaképek

2. Földrajzi elhelyezkedés

- Vándorlások útvonala, letelepedések
- Magyarországi cigány népcsoportok a térképen
- Cigányok Európában

3. Történelmi események időszalagon

4. Alapismeretek a magyarországi és európai cigányok kultúrájáról

- Cigányzene és tánc típusai, népviselet
- Irodalmi és képzőművészeti alkotások, életutak, munkásságok
- Cigány nyelvek eredete, nyelvjárások

Az egyéni érdeklődés döntő fontosságú. Törekedni kell a tanulók között lévő különbségek lépésről lépésre történő kiegyenlítésére.

A tantárgy bő teret kínál kérdések megfogalmazására és megválaszolására, kommunikációs helyzetek egyszerű nyelvi eszközökkel történő megoldására, a tér-idő fogalmának mélyítésére.pl.: Mesékre jellemző szavak gyűjtése. Mesék dramatizálása, meseillusztrációk készítése szabadon választott technikákkal. Dramatizálás, szituációs játékok. Egyszerű gyermekdalok és tánclépések gyakorlása. Ritmusgyakorlatok. Állatok és gyógyító növények képekről való felismerése. Ünnepi szokások megfigyelése, versek, mondókák, köszöntők memorizálása.

Sarkadi Általános Iskola
Pedagógiai program - Helyi tanterv
2020

A tantárgy lehetővé teszi a szóbeli kifejezőképesség nagymértékű fejlesztését élménybeszámoló, tapasztalatok megosztásának biztosításával. Mélyíti a tanulók mérlegelő gondolkodását, mindennapi felelősségvállalását. A megismert növények, állatok rendszerezése aszerint, hogy mire használták, pl.: gyógyítás, hús - táplálkozás, bunda - melegedés stb. Nép- és műmesék, történetek, mondák előadása, mesemondási szokások megjelenítése kulturális rendezvényeken is. Erdők, mezők növényeinek (gyógynövényeinek) felismerése. Az oláh cigány tánc egy fajtájának alaplépései gyakorlása. Hangszerek és hangszerpótló eszközök hangjának felismerése, megkülönböztetése és összehasonlítása (hangszín – magasság, ritmikusság).

Tanulási, gondolkodási kompetenciák

A gondolkodási készségeket fejlesztik azok a tanulási tevékenységek, amelyek különböző élethelyzetek, információforrások, médiatartalmak elemzését igénylik.

A személyes beszélgetések, cigány népcsoport életmódja, a család és környezet nemzetiségi kötődése és a valóságos élethelyzetekben felmerülő etikai problémák, konfliktusok és a szabályok felismerése közben a tanuló elemző, problémamegoldó, mérlegelő gondolkodás alkalmazásával vizsgálja az események bekövetkezésének feltételeit. Átalakítja a szerzett információt, következtetéseket von le, magyarázatot keres, rendszerezést végez.

A tantárgy keretében alkalmazott módszerek elősegítik az aktív tanulóvá válást, a tanulás tervezését, az egyéni tanulási stílus kialakítását és a tanulási útvonalak felfedezését, a mérlegelő gondolkodást, a belső motiváción nyugvó cselekvést, a célok elérése iránti elkötelezettséget, a metakognitív stratégiák alkalmazását.

A kommunikációs kompetenciák, személyes és társas kapcsolati kompetenciák

A kommunikációs kompetenciák formálása során a tanuló gyakorolja az érzelmek kommunikálásának, az empátián nyugvó értő figyelemnek, az álláspontok asszertív megjelenésének, az erőszakmentes kommunikációnak, az adatokra támaszkodó érvelésnek és a megfelelő vitakultúrának, valamint a társas konfliktusok kezelésének kommunikációs technikákat igénylő változatait.

A tantárgy támogatja az önismereten alapuló önszabályozás és önfejlesztés megvalósítását, a lelkiismeretesség, az alkalmazkodóképesség, a kezdeményezőképesség, az elkötelezettség

Sarkadi Általános Iskola
Pedagógiai program - Helyi tanterv
2020

kialakulását, és a teljesítmény javítására való törekvést. Magyarországi települések adottságainak (munka és megélhetés) megismerése szülőkkel, idősebb személyekkel történő beszélgetések kapcsán A legfontosabb állami jelképek értelmezése és azokhoz viszonyuló helyes magatartás.E gyakorlatok során az érzelmek felismerésének és kifejezésének, az érzelmi állapotok szabályozásának, a társas helyzetek észlelésének, a konfliktusok kezelésének és a döntéshozatali készségeknek a fejlesztése válik hangsúlyossá

Tájékozódás térben-időben

Az időbeli tájékozódás elősegíti a minden ember számára éppen aktuális jelen-élmény tudatosulását, az „itt” és „most” pillanat folytonosságának kialakulását, az én-élmény megtapasztalását. Ehhez azonban meg kell tanulni az időméréssel, az idő szakaszolásával összefüggő ismereteket, a szükséges nyelvi kifejezésmódokat. Így lesznek képesek a természet és a társadalom fejlődésének történetének, törvényszerűségeinek megértésére, és a dolgok, események jelenségének egymáshoz, és magukhoz való objektív és szubjektív viszonyítására. Az időélmény megtapasztalását elősegítik a ciklikusan visszatérő események, történések. A felnőtt életvezetéshez szükséges a célirányos és tervszerű cselekvés megtanulása. Ennek előkészítő szakaszában a gyermekek fokozatosan megtanulják, hogy milyen lépésekkel lehet egy kitűzött célt elérni, becsléssel elképzelik, hogy ehhez mennyi időre és milyen egyéb feltételekre van szükség. Ezt segíti elő pl.:Az idő tagolására szolgáló kifejezések használata romani, beás és magyar nyelven. Idő meghatározások A településre jellemző helymeghatározások (templom, iskola, temető) Viszonyítások tér-idő gyakorlására (előbb, utóbb, előtt, után, később, korábban, ugyanakkor, most, régebben mellett, alatt, felett, mögött). Az idő tagolására szolgáló kifejezések helyes használata: perc, óra, nap, hét, hónap, év Helyi tájékozódás gyakorlása. Egyszerű alaprajzok készítése. Ismerkedés a térképpel Az idő tagolására és múlására, valamint helymeghatározásra vonatkozó kifejezések gyűjtése és használata Hagyományos foglalkozások bemutatása és kipróbálása (vályogtégla készítése, kosárfonás, fafaragás...)

3. A cigány népismeret tantárgy helyi tantervében a kerettanterv kiegészítésére biztosított órakeret

Sarkadi Általános Iskola
Pedagógiai program - Helyi tanterv
 2020

5. évfolyam:			
Tematikai egység rövid címe	Kerettantervi óraszám	Helyi többlet-óraszám	Témakör összidőkerete
Szociális kapcsolatok	6	2	8
Természeti és társadalmi környezet	6	2	8
Múlt és jelen	7	1	8
Kulturális élet	8	2	10
Cigány nyelvek	2	1	3
Évfolyam összesen (óra)	29	8	37

6. évfolyam:			
Tematikai egység rövid címe	Kerettantervi óraszám	Helyi többlet-óraszám	Témakör összidőkerete
Szociális kapcsolatok	5	3	8
Természeti és társadalmi környezet	6	2	8
Múlt és jelen	7	1	8
Kulturális élet	8	2	10
Cigány nyelvek	3		3
Évfolyam összesen (óra)	29	8	37

7. évfolyam:			
--------------	--	--	--

Sarkadi Általános Iskola
Pedagógiai program - Helyi tanterv
2020

Tematikai egység rövid címe	Kerettantervi óraszám	Helyi többlet-óraszám	Témakör összidőkerete
Szociális kapcsolatok	5	2	7
Természeti és társadalmi környezet	6	2	8
Múlt és jelen	8	1	9
Kulturális élet	8	1	9
Cigány nyelvek	2	2	4
Évfolyam összesen (óra)	29	8	37

8. évfolyam:			
Tematikai egység rövid címe	Kerettantervi óraszám	Helyi többlet-óraszám (±)	Témakör összidőkerete
Szociális kapcsolatok	5	2	7
Természeti és társadalmi környezet	6	2	8
Múlt és jelen	7	2	9
Kulturális élet	8	1	9
Cigány nyelvek	3	1	4
Évfolyam összesen (óra)	29	8	37

4. Tantárgyi tartalom: témakörök elemzése évfolyamonként

5. évfolyam

Sarkadi Általános Iskola
Pedagógiai program - Helyi tanterv
 2020

Témakör neve	Szociális kapcsolatok	Órakeret 8 óra
<p>A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére adottságaihoz mérten, életkorának megfelelően:</p>	<p>A tanuló:</p> <ul style="list-style-type: none"> – felismeri, hogy a cigány népcsoporthoz való tartozás többletet, kulturális színességet jelent. – megismeri a magyarországi cigány népcsoportokat, – elmélyíti tudását, ismereteit a hagyományos cigány életmód és a rokonság terén 	
<p>Fejlesztési feladatok és ismeretek</p>	<p>Tevékenységek: A magyarországi cigány népcsoportok megismerése - tanári irányítással végzett gyűjtőmunka. Elődök, ősök felkutatása, családfa összeállítása. A család életmódja, szokásrendszere, időbeosztása. A családtagok iskolázottsága, munkája.</p> <p>A cigány konyha berendezése, régi használati eszközök. A cigány és magyar ételek összehasonlítása. Vendéglátás. Családfa készítés, hagyományos életforma tárgyainak gyűjtése, egyszerű ételek közös elkészítése, szituációs játékok, stb.</p>	
<p>Fogalmak: romungró (magyar cigány, kárpáti cigány), oláh cigány, beás, szinti, családfa, fa- és fémeszköz, cigánykenyér.</p>		

Témakör neve	Természeti és társadalmi környezet	Órakeret 8 óra
<p>A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási</p>	<p>A tanuló:</p> <ul style="list-style-type: none"> – képes a térben és időben tájékozódni – megtapasztalja az azonosságtudat, hovatartozás, kötődés 	

Sarkadi Általános Iskola
Pedagógiai program - Helyi tanterv
2020

<p>szakasz végére adottságaihoz mérten, életkorának megfelelően:</p>	<p>fontosságát</p> <ul style="list-style-type: none"> – ismeri a cigányság hagyományos mesterségeit, megélhetési módjait – megismeri a hagyományos cigány lakókörnyezet jellemzőit
<p>Fejlesztési feladatok és ismeretek</p>	<p>Tevékenységek: Települések bemutatása személyes élmények, képek alapján. Az ott lakók élete.</p> <p>A család, a rokonság múltbéli mesterségei és jelenkori foglalkozásai, tevékenységei. Megélhetési módok. A lakókörnyezet meghatározó szerepe. Esetleges elhagyásának okai. Az őshaza elhagyása. Vándorlás, letelepedés. Élet a vándorutakon. Nyári és téli szálláshelyek. Valóságos vagy képzeletbeli utazás (fotók, képek) utáni élménybeszámoló olyan területekről, ahol cigányok élnek vagy éltek - megfigyelési szempontok alapján. A régi és mai „lakó” hagyományok összehasonlítása, a cigányságra jellemző jegyek felismerése. Időszalag készítése, makett készítése, tájház látogatása, múzeumpedagógiai foglalkozások, fotógyűjtemény készítése, stb.</p>
<p>Fogalmak: településtípus, népesség, gazdaság, megélhetés, őshaza, vándorlás, letelepedés</p>	

Témakör neve	Múlt és jelen	Órakeret 8 óra
<p>A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási</p>	<p>A tanuló:</p> <ul style="list-style-type: none"> – érdeklődik a családi gyökerek, a cigányság múltja iránt – megtapasztalja és megismeri a cigány közösségek normáit 	

Sarkadi Általános Iskola
Pedagógiai program - Helyi tanterv
2020

szakasz végére adottságaihoz mérten, életkorának megfelelően:	<ul style="list-style-type: none"> – megismeri a cigányság magyarországi megtelepedésének folyamatát – megismer történelmi és mai cigány példaképeket
Fejlesztési feladatok és ismeretek	<p>Tevékenységek: Történelmi személyek, mai közszereplők, hétköznapi cigány emberek bemutatása, jellemzése. Szerepük a cigány nemzetiségi tudat formálásában. A Glinda (Tükör) című Roma Gyermekek és Ifjúsági Magazin élettörténeteinek megismerése.</p> <p>A cigány közösségek életét meghatározó íratlan szabályok. A vajdák szerepe. Sajátos igazságszolgáltatási mód: a Romani Kris, a cigány törvény.</p> <p>Az idő kifejezésének bővítése: év, évtized, évszázad. Népcsoportok érkezése hazánk területére különböző történelmi korokban - feldolgozás irányított beszélgetésekkel. Magyarországi cigányok a feudalizmus korában. A tanultak (Zsigmond király László vajda és népe számára adományozott menlevelet) elhelyezése időszalagon a kiemelt időpontokhoz képest. térkép készítése, időszalag készítése, szituációs játékok, történelmi dokumentumok értelmezése</p>
Fogalmak: időszámítás, cigány törvény, vajda	

Témakör neve	Kulturális élet	Órakeret 10 óra
A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére	<p>A tanuló:</p> <ul style="list-style-type: none"> – ismer és előad cigány meséket – megismeri a tájegységek cigány táncait, azok néhány alaplépését be tudja mutatni 	

Sarkadi Általános Iskola
Pedagógiai program - Helyi tanterv
2020

adottságaihoz mérten, életkorának megfelelően:	<ul style="list-style-type: none"> – felismeri a cigány népviseletek jellemzőit – megismer cigány képzőművészeket, alkotásaikat
Fejlesztési feladatok és ismeretek	<p>Tevékenységek: Mesemondási szokások, híres mesemondók és meseírók. A műalkotások megkülönböztetése műfaj, anyag, technika, kifejezőeszközök alapján. Cigány származású képzőművészek. Hazai és külföldi cigány népdalok, népzene. Tánc típusok: szóló (férfi, női), páros, botoló, cigánycsárdás (csingerálás). Tájegységek cigány táncai. A magyarországi cigány népviseletek jellemzői. Viseletelemzés: formák, színek, díszek jellegzetességei, a közlő funkció. A férfi és a női öltözék tartozékai, régi és új stílusú viselet. Öltözködés – különböző korosztályok és nemek ruhadarabjai, jellemző motívumok (rózsa) és színek (Föld, víz, Nap színei).</p> <p>A magyar és a cigány szokások összehasonlítása. Még élő hiedelmek, babonák (születéstől a temetkezésig). A cigányok vallásossága. Egyházi ünnepek, szertartások, viselkedési módok. A nemzetiségi ünnepek sajátos jellemzői. Romani Design Stúdió. Azon módszerek tudatosítása a tanulóknál, amelyekkel lehetséges a cigány hagyományok átörökítése. Műalkotások bemutatása, értelmezése, rajz, festmény készítése, múzeumpedagógiai foglalkozás, tánc tanulás, ruhatervezés.</p>
Fogalmak: festészet, grafika, szobrászat, tárgykultúra, pergetés, tánc típus, hiedelem, babona, vallásosság, szertartás	

Témakör neve	Cigány nyelvek	Órakeret 3 óra
A témakör tanulása hozzájárul ahhoz,	A tanuló:	

Sarkadi Általános Iskola
Pedagógiai program - Helyi tanterv
2020

<p>hogyan a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére adottságaihoz mérten, életkorának megfelelően:</p>	<ul style="list-style-type: none"> – megismeri a cigány nyelvek nyelvjárásait – ismer és alkalmaz alapszavakat a cigány nyelvekből – megismer cigány nyelvű kiadványokat
<p>Fejlesztési feladatok és ismeretek</p>	<p>Tevékenységek: Cigány nyelvek és nyelvjárásaik. Szókincs-készlet. Jövevényszavak átvétele. Adott település nyelvhasználata. Cigány nyelvű kiadványok. Nyelvhasználati készség fejlesztése (alapszavak és kifejezések, köszönések, köszöntések, számolás, versmondás gyakorlásával). Szógyűjtemény készítése, versolvasás-tanulás, hangfelvételek hallgatása, interjú, beszélgetés anyanyelvi beszélővel</p>
<p>Fogalmak: romani nyelv, lovári nyelvjárás, beás nyelv és nyelvjárásai, jövevényszó, hanganyag, nyomtatott kiadvány</p>	

A fejlesztés várt eredményei, a továbbhaladás feltételei:

Tudják megkülönböztetni a magyar és a cigány szokásokat. Nevezzenek meg neves cigány származású írókat, költőket, képzőművészt, zenészt.

6. évfolyam

Témakör neve	Szociális kapcsolatok	Órakeret 8 óra
<p>A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére</p>	<p>A tanuló:</p> <ul style="list-style-type: none"> – felismeri, hogy a cigány népcsoporthoz való tartozás többletet, kulturális színességet jelent. – megismeri a magyarországi cigány népcsoportokat, 	

Sarkadi Általános Iskola
Pedagógiai program - Helyi tanterv
2020

adottságaihoz mérten, életkorának megfelelően:	<ul style="list-style-type: none"> – elmélyíti tudását, ismereteit a hagyományos cigány életmód és a rokonság terén
Fejlesztési feladatok és ismeretek	<p>Tevékenységek: A magyarországi cigány népcsoportok megismerése - tanári irányítással végzett gyűjtőmunka. Elődök, ősök felkutatása, családfa összeállítása. A család életmódja, szokásrendszere, időbeosztása. A családtagok iskolázottsága, munkája.</p> <p>A cigány konyha berendezése, régi használati eszközök. A cigány és magyar ételek összehasonlítása. Vendéglátás. Családfa készítés, hagyományos életforma tárgyainak gyűjtése, egyszerű ételek közös elkészítése, szituációs játékok, stb.</p>
Fogalmak: romungró (magyar cigány, kárpáti cigány), oláh cigány, beás, szinti, családfa, fa- és fémeszköz, cigánykenyér.	

Témakör neve	Természeti és társadalmi környezet	Órakeret 8 óra
A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére adottságaihoz mérten, életkorának megfelelően:	<p>A tanuló:</p> <ul style="list-style-type: none"> – képes a térben és időben tájékozódni – megtapasztalja az azonosságtudat, hovatartozás, kötődés fontosságát – ismeri a cigányság hagyományos mesterségeit, megélhetési módjait – megismeri a hagyományos cigány lakókörnyezet jellemzőit 	
Fejlesztési feladatok és ismeretek	Tevékenységek: Települések bemutatása személyes élmények, képek alapján. Az ott lakók élete.	

Sarkadi Általános Iskola
Pedagógiai program - Helyi tanterv
2020

	<p>A család, a rokonság múltbéli mesterségei és jelenkori foglalkozásai, tevékenységei. Megélhetési módok. A lakókörnyezet meghatározó szerepe. Esetleges elhagyásának okai. Az őshaza elhagyása. Vándorlás, letelepedés. Élet a vándorutakon. Nyári és téli szálláshelyek. Valóságos vagy képzeletbeli utazás (fotók, képek) utáni élménybeszámoló olyan területekről, ahol cigányok élnek vagy éltek - megfigyelési szempontok alapján. A régi és mai „lakó” hagyományok összehasonlítása, a cigányságra jellemző jegyek felismerése. Időszalag készítése, makett készítése, tájház látogatása, múzeumpedagógiai foglalkozások, fotógyűjtemény készítése, stb.</p>
<p>Fogalmak: településtípus, népesség, gazdaság, megélhetés, őshaza, vándorlás, letelepedés</p>	

Témakör neve	Múlt és jelen	Órakeret 8 óra
<p>A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére adottságaihoz mérten, életkorának megfelelően:</p>	<p>A tanuló:</p> <ul style="list-style-type: none"> – érdeklődik a családi gyökerek, a cigányság múltja iránt – megtapasztalja és megismeri a cigány közösségek normáit – megismeri a cigányság magyarországi megtelepedésének folyamatát – megismer történelmi és mai cigány példaképeket 	
<p>Fejlesztési feladatok és ismeretek</p>	<p>Tevékenységek: Történelmi személyek, mai közszereplők, hétköznapi cigány emberek bemutatása, jellemzése. Szerepük a cigány nemzetiségi tudat formálásában. A Glinda (Tükör) című Roma Gyermekek és Ifjúsági Magazin élettörténeteinek</p>	

Sarkadi Általános Iskola
Pedagógiai program - Helyi tanterv
2020

	<p>megismerése.</p> <p>A cigány közösségek életét meghatározó íratlan szabályok. A vajdák szerepe. Sajátos igazságszolgáltatási mód: a Romani Kris, a cigány törvény.</p> <p>Az idő kifejezésének bővítése: év, évtized, évszázad. Népcsoportok érkezése hazánk területére különböző történelmi korokban - feldolgozás irányított beszélgetésekkel. Magyarországi cigányok a feudalizmus korában. A tanultak (Zsigmond király László vajda és népe számára adományozott menlevelet) elhelyezése időszalagon a kiemelt időpontokhoz képest. térkép készítése, időszalag készítése, szituációs játékok, történelmi dokumentumok értelmezése</p>
Fogalmak: időszámítás, cigány törvény, vajda	

Témakör neve	Kulturális élet	Órakeret 10 óra
<p>A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére adottságaihoz mérten, életkorának megfelelően:</p>	<p>A tanuló:</p> <ul style="list-style-type: none"> – ismer és előad cigány meséket – megismeri a tájegységek cigány táncait, azok néhány alaplépését be tudja mutatni – felismeri a cigány népviseletek jellemzőit – megismer cigány képzőművészeket, alkotásaikat 	
<p>Fejlesztési feladatok és ismeretek</p>	<p>Tevékenységek: Mesemondási szokások, híres mesemondók és meseírók. A műalkotások megkülönböztetése műfaj, anyag, technika, kifejezőeszközök alapján. Cigány származású képzőművészek. Hazai és külföldi cigány népdalok, népzene. Tánc típusok: szóló (férfi, női), páros, botoló, cigánycsárdás (csingerálás). Tájegységek cigány táncai. A magyarországi cigány</p>	

Sarkadi Általános Iskola
Pedagógiai program - Helyi tanterv
2020

	<p>népviséletek jellemzői. Viseletelemzés: formák, színek, díszek jellegzetességei, a közlő funkció. A férfi és a női öltözék tartozékai, régi és új stílusú viselet. Öltözködés – különböző korosztályok és nemek ruhadarabjai, jellemző motívumok (rózsa) és színek (Föld, víz, Nap színei). A magyar és a cigány szokások összehasonlítása. Még élő hiedelmek, babonák (születéstől a temetkezésig). A cigányok vallásossága. Egyházi ünnepek, szertartások, viselkedési módok. A nemzetiségi ünnepek sajátos jellemzői. Romani Design Stúdió. Azon módszerek tudatosítása a tanulóknak, amelyekkel lehetséges a cigány hagyományok átörökítése. Műalkotások bemutatása, értelmezése, rajz, festmény készítése, múzeumpedagógiai foglalkozás, tánctanulás, ruhatervezés.</p>
<p>Fogalmak: festészet, grafika, szobrászat, tárgykultúra, pergetés, táncstílus, hiedelem, babona, vallásosság, szertartás</p>	

Témakör neve	Cigány nyelvek	Órakeret 3 óra
<p>A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére adottságaihoz mérten, életkorának megfelelően:</p>	<p>A tanuló:</p> <ul style="list-style-type: none"> – megismeri a cigány nyelvek nyelvjárásait – ismer és alkalmaz alapszavakat a cigány nyelvekből – megismer cigány nyelvű kiadványokat 	
<p>Fejlesztési feladatok és ismeretek</p>	<p>Tevékenységek: Cigány nyelvek és nyelvjárásaik. Szókinckészlet. Jövevényszavak átvétele. Adott település nyelvhasználata. Cigány nyelvű kiadványok. Nyelvhasználati készség fejlesztése (alapszavak és kifejezések, köszönések, köszöntések, számolás, versmondás gyakorlásával). Szógyűjtemény készítése, versolvasás-</p>	

Sarkadi Általános Iskola
Pedagógiai program - Helyi tanterv
2020

	tanulás, hangfelvételek hallgatása, interjú, beszélgetés anyanyelvi beszélővel
Fogalmak: romani nyelv, lovári nyelvjárás, beás nyelv és nyelvjárásai, jövevényszó, hanganyag, nyomtatott kiadvány	

A fejlesztés várt eredményei a két évfolyamos ciklus végén, a továbbhaladás feltételei:

A tanulók legyenek képesek elemi szinten térképen tájékozódni, történelmi időkifejezéseket alkalmazni, információkat gyűjteni, lényegét kiemelni, továbbá összefüggéseket keresni az életmód és a hagyományos cigány foglalkozások között. Tudják megkülönböztetni a magyar és a cigány szokásokat. Nevezzenek meg neves cigány származású írókat, költőket, képzőművészt, zenészt.

7. évfolyam

Témakör neve	Szociális kapcsolatok	Órakeret 7 óra
A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére adottságaihoz mérten, életkorának megfelelően:	A tanuló: <ul style="list-style-type: none"> – megismeri a magyarországi nemzetiségeket – megtapasztalja a békés egymás mellett élés fontosságát – feltérképezi saját és közössége értékrendjét, ezeket össze tudja hangolni – önálló kutatómunkát és prezentációt képes készíteni 	
Fejlesztési feladatok és ismeretek	Tevékenységek: Nemzetiségek – különös tekintettel a cigányságra - földrajzi elhelyezkedése, számossága, kultúrája, élete ma Európában, Magyarországon. Együttélés az	

Sarkadi Általános Iskola
Pedagógiai program - Helyi tanterv
2020

	<p>anyaországbeliekkel. Az egymás mellett élés mintái, modelljei. Ennek elemzése az adott településen.</p> <p>A szabadidő eltöltésének módjai. Egészséges életmód (étkezés, mozgás, sportolás). Egyéni és közösségi (családi) értékrendek összehasonlítása. Továbbtanulási tervek. Jövőkép.</p> <p>Önálló gyűjtő- és kutatómunkával szerzett ismeretekből prezentáció készítése. A mindennapi együttműködés és felelősségvállalás mélyítése, illetve tudatosítása a tanulóknak (család, iskola, baráti kör szintjén). Szituációs játékok, drámapedagógiai foglalkozás, önálló gyűjtőmunka, látogatás és beszélgetés kisebbségi önkormányzatoknál</p>
<p>Fogalmak: multikulturalizmus, minta, modell, életmód, szabadidő, pályaválasztás</p>	

Témakör neve	Természeti és társadalmi környezet	Órakeret 8 óra
<p>A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére adottságaihoz mérten, életkorának megfelelően:</p>	<p>A tanuló:</p> <ul style="list-style-type: none"> – képes tájékozódni a cigányság vándorlását bemutató térképen – képes tájékozódni időben – megismeri és megérti a letelepedés/letelepítés folyamatát, okait, következményeit – megismeri az európai cigányság nagyobb csoportjait, jellemzőit 	
<p>Fejlesztési feladatok és ismeretek</p>	<p>Tevékenységek: A régi cigányházak jellemzői (építészeti anyag, alaprajz, berendezés). Szimbólumok.</p> <p>Szülő, tartózkodási, lakóhely azonossága vagy különbözősége,</p>	

Sarkadi Általános Iskola
Pedagógiai program - Helyi tanterv
2020

	<p>ennek okai.</p> <p>A cigány népvándorlás feltételezhető okai. Az útvonalak nyomon követése. Élet a vándorlás idején idegen országokban. A vándorlók és a többségi közösségek kapcsolata, menlevelek, vándorjelek. A vándorlás tárgyi emlékei, a mindennapi élethez használt eszközök. A vándorlás alatt folytatott gazdasági tevékenységek. Tájékozódás Eurázsia térképén. Telepítő tényezők. Cigányok Európában. Számosságuk.</p> <p>Kronológiai adatok rendezése:</p> <ul style="list-style-type: none"> – a cigányok Európába érkezésük előtt – a cigányok megjelenése Európa országaiban, különös tekintettel a Balkán-félszigetre. <p>Összefüggések keresése a cigányok történelme, földrajzi elhelyezkedése, nyelve között. A kognitív gondolkodás fejlesztése.</p> <p>Annak segítése, hogy fogalmazódjanak meg kérdések a tanulóknál, érezzék késztetést a válaszkeresésre: miért vannak gazdag és szegény országok, települések, családok, egyének?</p> <p>Adott település térképének elkészítése vázlatos bemutatással (a cigányok és más nemzetiségek által tömbszerűen lakott részek kiemelésével - meghatározott korszakban). Vándorlási térkép készítése, időszalag készítése, prezentáció készítése.</p>
<p>Fogalmak: telepítő tényező, térképhasználat, vándorjel, menlevél, gondolkodási művelet.</p>	

Témakör neve	Múlt és jelen	Órakeret 9 óra
A témakör tanulása hozzájárul ahhoz,	A tanuló: <ul style="list-style-type: none"> – képes tájékozódni a történelmi időben 	

Sarkadi Általános Iskola
Pedagógiai program - Helyi tanterv
 2020

<p>hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére adottságaihoz mérten, életkorának megfelelően:</p>	<ul style="list-style-type: none"> – Ismeri és értelmezni tudja a múlt és a jelen cigányságot érintő folyamatait – megismeri az önkormányzatiság fogalmát, működését
<p>Fejlesztési feladatok és ismeretek</p>	<p>Tevékenységek: A cigány történelem sajátosságai.</p> <p>Cigányok</p> <ul style="list-style-type: none"> – a három részre szakadt országban – a felvilágosodás korában – a polgári Magyarországon. <p>Törvényi szabályozás, rendelet a letelepítésről.</p> <p>A cigányság helye Európában és a világban. Fogadtatásuk, életük régen és ma. A jelenkor elvándorlási folyamatainak elemzése.</p> <p>Cigány szervezetek, cigányok a közéletben.</p> <p>A hazai cigányság politikai, jogi, kulturális érdekképviseleti szervezetei, a nemzetiségi önkormányzatok szerepe (Országos Roma Önkormányzat), civil szervezetek élete.</p> <p>Betekintés a közszolgálati és kereskedelmi televíziók roma/cigány műsorainak felvételeibe. A kognitív gondolkodás fejlesztése.</p> <p>Annak segítése, hogy fogalmazódjanak meg kérdések a tanulóknban, érezzenek késztetést a válaszkeresésre: miért nem viseltek háborút a cigányok? Történelmi dokumentumok elemzése, látogatás és interjú kisebbségi önkormányzatnál, kulturális műsorok közös értelmezése, kisebbségi iskolaújság készítése</p>
<p>Fogalmak: Nemzetiség, cigányok történelme, törvény, rendelet, érdekképviselet, ki- és elvándorlás.</p>	

Sarkadi Általános Iskola
Pedagógiai program - Helyi tanterv
 2020

Témakör neve	Kulturális élet	Órakeret 9 óra
<p>A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére adottságaihoz mérten, életkorának megfelelően:</p>	<p>A tanuló:</p> <ul style="list-style-type: none"> – ismeri cigány írók, költők, képzőművészek, zenészek munkásságát, fő műveit – megismeri kultúrák különbségeit és azonosságait 	
<p>Fejlesztési feladatok és ismeretek</p>	<p>Tevékenységek: A magyarországi cigány írók, költők - mint meghatározó személyiségek - életútja, munkássága, főbb művei (Choli Daróczi József, Bari Károly, Lakatos Menyhért, Orsós Jakab, Rostás-Farkas György, Szécsi Magda). A magyar és világirodalomban megjelenő cigánysorsok. A cigány balladák témái. A hit, a vallás szerepe.</p> <p>Hazai autodidakta (naiv) és professzionális (képzett) cigány képzőművészek (Orsós Teréz, Péli Tamás, Ráczné Kalányos Gyöngyi, Szentandrassy István).</p> <p>Cigányzene a történelmi Magyarországon (híres bandák, zenészek, életutak, életművek). A verbunkos. A zenélés mint életforma, mint megélhetési lehetőség. Nemzetközi sikerek régen és ma. Zenészdinasztiák.</p> <p>Kultúrák - azonosságok és különbségek a cigányság szokásaiban, hagyományaiban. Neves cigányok születési és temetési helyének megkeresése a térképen (életrajzszakaszuk bejelölése az időszalagon). Egyéni és csoportos bemutatkozások, kiállítások, kulturális előadások, fellépések (iskolai és/vagy települési rendezvényen). A cigányság életében rejlő - jelen és a jövő kínálja - lehetőségek felismertetése, megláttatása a tanulókkal.</p>	
<p>Fogalmak: ballada, hit, műalkotás, naiv és képzett művész, kulturális különbség,</p>		

Sarkadi Általános Iskola
Pedagógiai program - Helyi tanterv
2020

cigányzene, prímás, kontrás, dinasztia

Témakör neve	Cigány nyelvek	Órakeret 4 óra
<p>A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére adottságaihoz mérten, életkorának megfelelően:</p>	<p>A tanuló:</p> <ul style="list-style-type: none"> – olvasni/memorizálni/előadni tud rövid cigány nyelvű szövegeket – felismeri a cigány nyelvek megőrzésének fontosságát 	
<p>Fejlesztési feladatok és ismeretek</p>	<p>Tevékenységek: A cigány nyelv dialektusai között fennálló hasonlóságok és különbségek érzékelése. Szájhagyomány és írásbeliség. Szótárhasználat, fordítási gyakorlat.</p> <p>Hazai cigány nyelvvizsga-központok. Annak tudatosítása a tanulókkal, hogy a cigány nyelv kommunikációs csatornát biztosít más országok cigány lakosságával. Cigány nyelvű szövegek olvasása, hallgatása, kiselőadás, prezentáció.</p>	
<p>Fogalmak: nyelvhasználat, dialektus, fordítás, nyelvvizsga</p>		

A fejlesztés várt eredményei, a továbbhaladás feltételei: A tanulók ismerjék a cigányság történelmének, vándorló életmódjának alaptételeit, a sokféle népcsoport színes életmódját, szokásait, neves képviselőit.

Sarkadi Általános Iskola
Pedagógiai program - Helyi tanterv
 2020

Témakör neve	Szociális kapcsolatok	Órakeret 7 óra
<p>A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére adottságaihoz mérten, életkorának megfelelően:</p>	<p>A tanuló:</p> <ul style="list-style-type: none"> – megismeri a magyarországi nemzetiségeket – megtapasztalja a békés egymás mellett élés fontosságát – feltérképezi saját és közössége értékrendjét, ezeket össze tudja hangolni – önálló kutatómunkát és prezentációt képes készíteni 	
<p>Fejlesztési feladatok és ismeretek</p>	<p>Tevékenységek: Nemzetiségek – különös tekintettel a cigányságra - földrajzi elhelyezkedése, számossága, kultúrája, élete ma Európában, Magyarországon. Együttélés az anyaországbeliekkel. Az egymás mellett élés mintái, modelljei. Ennek elemzése az adott településen.</p> <p>A szabadidő eltöltésének módjai. Egészséges életmód (étkezés, mozgás, sportolás). Egyéni és közösségi (családi) értékrendek összehasonlítása. Továbbtanulási tervek. Jövőkép.</p> <p>Önálló gyűjtő- és kutatómunkával szerzett ismeretekből prezentáció készítése. A mindennapi együttműködés és felelősségvállalás mélyítése, illetve tudatosítása a tanulóknak (család, iskola, baráti kör szintjén). Szituációs játékok, drámapedagógiai foglalkozás, önálló gyűjtőmunka, látogatás és beszélgetés kisebbségi önkormányzatoknál</p>	
<p>Fogalmak: multikulturalizmus, minta, modell, életmód, szabadidő, pályaválasztás</p>		

Sarkadi Általános Iskola
Pedagógiai program - Helyi tanterv
 2020

Témakör neve	Természeti és társadalmi környezet	Órakeret 8 óra
<p>A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére adottságaihoz mérten, életkorának megfelelően:</p>	<p>A tanuló:</p> <ul style="list-style-type: none"> – képes tájékozódni a cigányság vándorlását bemutató térképen – képes tájékozódni időben – megismeri és megérti a letelepedés/letelepítés folyamatát, okait, következményeit – megismeri az európai cigányság nagyobb csoportjait, jellemzőit 	
<p>Fejlesztési feladatok és ismeretek</p>	<p>Tevékenységek: A régi cigányházak jellemzői (építészeti anyag, alaprajz, berendezés). Szimbólumok.</p> <p>Szülő, tartózkodási, lakóhely azonossága vagy különbözősége, ennek okai.</p> <p>A cigány népvándorlás feltételezhető okai. Az útvonalak nyomon követése. Élet a vándorlás idején idegen országokban. A vándorlók és a többségi közösségek kapcsolata, menlevelek, vándorjelek. A vándorlás tárgyi emlékei, a mindennapi élethez használt eszközök. A vándorlás alatt folytatott gazdasági tevékenységek. Tájékozódás Eurázsia térképén. Telepítő tényezők. Cigányok Európában. Számosságuk.</p> <p>Kronológiai adatok rendezése:</p> <ul style="list-style-type: none"> – a cigányok Európába érkezésük előtt – a cigányok megjelenése Európa országaiban, különös tekintettel a Balkán-félszigetre. <p>Összefüggések keresése a cigányok történelme, földrajzi elhelyezkedése, nyelve között. A kognitív gondolkodás fejlesztése.</p> <p>Annak segítése, hogy fogalmazódjanak meg kérdések a tanulóknak, érezzék készítettést a válaszkérésre: miért vannak</p>	

Sarkadi Általános Iskola
Pedagógiai program - Helyi tanterv
2020

	<p>gazdag és szegény országok, települések, családok, egyének?</p> <p>Adott település térképének elkészítése vázlatos bemutatással (a cigányok és más nemzetiségek által tömörszerűen lakott részek kiemelésével - meghatározott korszakban). Vándorlási térkép készítése, időszalag készítése, prezentáció készítése.</p>
<p>Fogalmak: telepítő tényező, térképhasználat, vándorjel, menlevél, gondolkodási művelet.</p>	

Témakör neve	Múlt és jelen	Órakeret 9 óra
<p>A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére adottságaihoz mérten, életkorának megfelelően:</p>	<p>A tanuló:</p> <ul style="list-style-type: none"> – képes tájékozódni a történelmi időben – Ismeri és értelmezni tudja a múlt és a jelen cigányságot érintő folyamatait – megismeri az önkormányzatiság fogalmát, működését 	
<p>Fejlesztési feladatok és ismeretek</p>	<p>Tevékenységek: A cigány történelem sajátosságai.</p> <p>Cigányok</p> <ul style="list-style-type: none"> – a három részre szakadt országban – a felvilágosodás korában – a polgári Magyarországon. <p>Törvényi szabályozás, rendelet a letelepítésről.</p> <p>A cigányság helye Európában és a világban. Fogadtatásuk, életük régen és ma. A jelenkor elvándorlási folyamatainak elemzése.</p> <p>Cigány szervezetek, cigányok a közéletben.</p> <p>A hazai cigányság politikai, jogi, kulturális érdekképviseleti szervezetei, a nemzetiségi önkormányzatok szerepe (Országos</p>	

Sarkadi Általános Iskola
Pedagógiai program - Helyi tanterv
2020

	<p>Roma Önkormányzat), civil szervezetek élete.</p> <p>Betekintés a közszolgálati és kereskedelmi televíziók roma/cigány műsorainak felvételeibe. A kognitív gondolkodás fejlesztése.</p> <p>Annak segítése, hogy fogalmazódjanak meg kérdések a tanulóknban, érezzenek késztetést a válaszkeresésre: miért nem viseltek háborút a cigányok? Történelmi dokumentumok elemzése, látogatás és interjú kisebbségi önkormányzatnál, kulturális műsorok közös értelmezése, kisebbségi iskolaújság készítése</p>
<p>Fogalmak: Nemzetiség, cigányok történelme, törvény, rendelet, érdekképviselő, ki- és elvándorlás.</p>	

Témakör neve	Kulturális élet	Órakeret 9 óra
<p>A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére adottságaihoz mérten, életkorának megfelelően:</p>	<p>A tanuló:</p> <ul style="list-style-type: none"> – ismeri cigány írók, költők, képzőművészek, zenészek munkásságát, fő műveit – megismeri kultúrák különbségeit és azonosságait 	
<p>Fejlesztési feladatok és ismeretek</p>	<p>Tevékenységek: A magyarországi cigány írók, költők - mint meghatározó személyiségek - életútja, munkássága, főbb művei (Choli Daróczi József, Bari Károly, Lakatos Menyhért, Orsós Jakab, Rostás-Farkas György, Szécsi Magda). A magyar és világirodalomban megjelenő cigánysorsok. A cigány balladák témái. A hit, a vallás szerepe.</p> <p>Hazai autodidakta (naiv) és professzionális (képzett) cigány</p>	

Sarkadi Általános Iskola
Pedagógiai program - Helyi tanterv
2020

	<p>képzőművészek (Orsós Teréz, Péli Tamás, Ráczné Kalányos Gyöngyi, Szentandrassy István).</p> <p>Cigányzene a történelmi Magyarországon (híres bandák, zenészek, életutak, életművek). A verbunkos. A zenélés mint életforma, mint megélhetési lehetőség. Nemzetközi sikerek régen és ma. Zenészdinasztiák.</p> <p>Kultúrák - azonosságok és különbségek a cigányság szokásaiban, hagyományában. Neves cigányok születési és temetési helyének megkeresése a térképen (életrajzok bejelölése az időszalagon).</p> <p>Egyéni és csoportos bemutatkozások, kiállítások, kulturális előadások, fellépések (iskolai és/vagy települési rendezvényen). A cigányság életében rejlő - jelen és a jövő kínálta - lehetőségek felismertetése, megláttatása a tanulókkal.</p>
<p>Fogalmak: ballada, hit, műalkotás, naiv és képzett művész, kulturális különbség, cigányzene, prímás, kontrás, dinasztia</p>	

Témakör neve	Cigány nyelvek	Órakeret 4 óra
<p>A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére adottságaihoz mérten, életkorának megfelelően:</p>	<p>A tanuló:</p> <ul style="list-style-type: none"> – olvasni/memorizálni/előadni tud rövid cigány nyelvű szövegeket – felismeri a cigány nyelvek megőrzésének fontosságát 	
<p>Fejlesztési feladatok és ismeretek</p>	<p>Tevékenységek: A cigány nyelv dialektusai között fennálló hasonlóságok és különbségek érzékelése. Színhagyomány és</p>	

Sarkadi Általános Iskola
Pedagógiai program - Helyi tanterv
2020

	írásbeliség. Szótárhasználat, fordítási gyakorlat. Hazai cigány nyelvvizsga-központok. Annak tudatosítása a tanulókkal, hogy a cigány nyelv kommunikációs csatornát biztosít más országok cigány lakosságával. Cigány nyelvű szövegek olvasása, hallgatása, kiselőadás, prezentáció.
Fogalmak: nyelvhasználat, dialektus, fordítás, nyelvvizsga	

A fejlesztés várt eredményei a két évfolyamos ciklus végén, a továbbhaladás feltételei :A tanulók ismerjék a cigányság történelmének, vándorló életmódjának alaptételeit, a sokféle népcsoport színes életmódját, szokásait, neves képviselőit. Legyenek képesek objektív véleményt alkotni eseményekről, személyekről. Tudják értelmezni az olvasott forrásanyagokat. Tiszteljék az országban élő nemzetiségek kultúráját.

5. A cigány népismeret tantárgy értékelésének formái, szempontjai

Az egyéni értékelés különböző formái:

- Fél-és évvégén szöveges értékelést kap.
- Pár- és csoportmunkában való részvétel (játékban, vetélkedőben, szerepjátékban).
- Önálló szóbeli felelet.
- Házi dolgozat, projektmunka.

A tanulók értékelésének főbb szempontjai:

- Aktivitás és részvétel a tanulói tevékenységek során pl.: Részvétel a közös éneklésben és szituációs játékokban
- Szóbeli és írásbeli feleletek, beszámolók esetében az összefüggő, követhető, logikus gondolatmenetre való törekvés. Zenehallgatás során észrevételek megfogalmazása
- Képes-e önállóan felépíteni feleletét? Képes-e kérdéseket megfogalmazni?
- Az alapvető fogalmak helyes használata.
- Egyéni és csoportos képességfejlesztő feladatok megoldása.
- Produktumok egyéni vagy csoportos elkészítése.
- Tanórán kívüli információszerzés és gyűjtőmunka produktumainak bemutatása.

Sarkadi Általános Iskola
Pedagógiai program - Helyi tanterv
2020

A tanulói teljesítmények értékelésében iskolánkban a hagyományos, 5 fokozatú osztályzat skálát alkalmazzuk.

Az egységes értékelés kialakítása végett megegyeztünk abban, hogy az egyes feladatlapos dolgozatoknál elért pontszámokat a következő **százalékos kulcs alapján váltjuk át szöveges értékeléssé, érdemjeggyé.**

nem felelt meg	0 % -34%	elégtelen (1)
gyengén felelt meg	35% - 50%	elégséges (2)
megfelelt	51% - 75%	közepes (3)
jól megfelelt	76% - 90%	jó (4)
kiválóan megfelelt	91% - 100%	jeles (5)

A félévi és év végi minősítés – osztályozás nem mechanikus művelet. A záró osztályzat tükrözi a tanuló évközi szereplését. Értékeli az igyekezetét, a teljesítmény változásának irányát.

Az iskolánkban a tanulói teljesítmények objektív értékelését tartjuk alapvetőnek, de fontosnak tartjuk a tanulók tudásbeli fejlődéséről alkotott tanítói, tanári vélemény osztályzatban való kifejezésre juttatását is.

Az értékelés információt ad a gyerekek, szülőknek az előrehaladásról, és lehetővé teszi a fejlődés mértékéhez szükséges egyéni korrekciókat.